УДК 37+006.44:331.105

Л. Зубкова, Л. Галавська

zubkova.li@knutd.edu.ua, galavska.ly@knutd.edu.ua

Київський національний університет технологій та дизайну, Київ

РОЗРОБКА СТАНДАРТІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 182 ТЕХНОЛОГІЇ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ЯК РЕЗУЛЬТАТ СИНЕРГІЇ ОСВІТЯН ТА РОБОТОДАВЦІВ

В умовах жорсткої конкуренції на ринку праці все більш вимогливим стає підхід до відбору фахівців у сфері технологій легкої промисловості. Працедавці, насамперед, прагнуть бачити у випускнику закладу вищої освіти (ЗВО) здатність ефективно використовувати у реальних виробничих ситуаціях набуті знання, демонструвати практичні навички та вміння. Саме компетентнісний підхід, основна мета якого формування у студентів певного переліку загальних та спеціальних компетентностей, сприяє якісній освіті, що відповідає сформованим потребам та очікуванням працедавців [1].

Отримання якісної вищої освіти у ЗВО безпосередньо залежить, у першу чергу, від якості розроблених стандартів вищої освіти та сформованих на їх основі освітніх програм. Зокрема, розробка стандартів передбачає формування переліку загальних та спеціальних компетентностей і результатів навчання з урахуванням думки представників ринку праці. Сектором вищої освіти Науково-методичної ради (НМР) Міністерства освіти і науки України (МОНУ) до розробки стандартів вищої освіти для спеціальності 182 Технології легкої промисловості залучено членів підкомісії 182 Технології легкої промисловості, що входить до складу Науково-методичної комісії 9 з будівництва та технологій [2]. Головою підкомісії 182 Технології легкої промисловості на конкурсній основі обрано завідувача кафедри технології трикотажного виробництва д.т.н., проф. Галавську Л.Є. Заступник голови – завідувач кафедри товарознавства та технології непродовольчих товарів Львівського торговельно-економічного університету д.т.н., проф. Пелик Л.В.; секретар – завідувач кафедри експертизи, технології і дизайну текстилю Херсонського національного технічного університету к.т.н., доц. Закора О.В. Члени підкомісії: Славінська А.Л. – д.т.н., професор, завідувач кафедри технології та конструювання швейних виробів Хмельницького національного університету; Рябчиков М.Л. – д.т.н., професор, завідувач кафедри технологій та дизайну Української інженерно-педагогічної академії; Чорногор Н.М. – викладач-методист кафедри технологій легкої промисловості Київського коледжу легкої промисловості.

На сьогоднішній день розроблено та затверджено Наказом МОН України №560 від 24.04. 2019р. стандарт вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти [2]. Розроблені проекти стандартів для другого (магістерського) та третього (освітньо-наукового) рівнів вищої освіти розміщені на офіційному сайті МОН України для громадського обговорення. При розробці вищезазначених стандартів враховано пропозиції галузевих державних органів, до сфери управління яких належать заклади вищої освіти, та галузевих об'єднань організацій роботодавців, зокрема пропозиції Української асоціації підприємств легкої промисловості (засідання Галузевої ради з розроблення професійних стандартів та класифікацій у сфері легкої промисловості України, протоколb №1 від 20.04.2017р. та №2 від 19.04.2018р. відповідно). Слід зауважити, що на даних засіданнях були присутні працедавці у сфері технологій легкої промисловості з різних куточків України, які мають досвід співпраці з іноземними партнерами. Думка представників виробництва врахована при формуванні переліку не лише спеціальних, а й загальних компетентностей. Крім того, у процесі підготовки інформаційних пакетів освітніх програм спеціальності, таких як «Індустрія моди», «Конструювання та технології швейних виробів», «Проектування взуття та галантерейних виробів», «Технології та дизайн трикотажу», «Експертиза текстильних матеріалів та виробів», розроблених на основі запропонованих стандартів, фахівцями виконувався постійний моніторинг пропозицій роботодавців. Усі освітні програми пройшли експертизу та обговорені на засіданнях Галузевої ради з розроблення професійних стандартів та класифікацій у сфері легкої промисловості України. Також вони були направлені на підприємства галузі для ознайомлення та розробки пропозицій. Стейкхолдерами програм стали такі підприємства та організації, як ТОВ «Дана-мода», ПВП «Каман», Ліга українських промисловців «Укршкірвзуттяпром», Українська асоціація підприємств легкої промисловості «Укрлегпром», Українська асоціація художників, ТОВ «Флорас», ТОВ «Будинок моди» РІТО», ПАТ «Чинбар», ПАТ «Володарка», ПраТ «Софія»

У результаті аналізу переліку компетентностей проекту TUNING [3] членами підсекції визначено ключові компетентності для навчання протягом життя відповідно до опису першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти Національної рамки кваліфікацій (інтегральної компетентності). Ключовими компетентностями, що сприяють навчанню протягом життя, для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти є: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Ключовими компетентностями для другого (магістерського) рівня вищої освіти визначено: навички міжособистісної взаємодії; здатність спілкуватися іноземною мовою. Для освітньо-наукових програм підготовки магістрів додатковою компетентністю, що є ключовою у навчанні протягом життя, є здатність до абстрактного мислення, пошуку, опрацювання, аналізу та синтезу.

Стандарт вищої освіти спеціальності 182 Технології легкої промисловості для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та проект стандарту для другого (магістерського) рівня розроблено у відповідності до Національної рамки кваліфікацій та використовуватимуться для визначення та оцінювання якості змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів, які здійснюють підготовку бакалаврів та магістрів за цією спеціальністю.

Затверджений стандарт вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня та проект стандарту для другого (магістерського) рівня висвітлюють загальну характеристику спеціальності 182 – Технології легкої промисловості, що базується на Законі України «Про вищу освіту». Опис предметної області сформульовано у відповідності до вимог ISCED-F (МСКО-Г)2013. Він включає об'єкти вивчення та діяльності, які окреслено за видами економічної діяльності у легкій промисловості – продукти виробництва та технології легкої промисловості; цілі навчання; теоретичний зміст предметної області; методи, методики та технології, якими має оволодіти здобувач вищої освіти для застосування на практиці; інструменти та обладнання. Визначено обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти як на базі повної загальної середньої освіти, так і на основі ступеня молодшого бакалавра. Встановлено мінімальний обсяг навчальних, виробничої, науково-дослідної, науково-педагогічної та переддипломної практик відповідно до рівня вищої освіти від загального обсягу освітньої програми. Перелік компетентностей випускника корелюється з описом кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій.

Стандарт для першого (бакалаврського) рівня включає інтегральну, загальні та спеціальні компетентності відповідно у кількості 10 та 10. Запропонований перелік охоплює усі можливі аспекти знань і вмінь випускника та узгоджується з переліком проекту TUNING [3]. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем сформульовано авторами проекту стандарту у термінах результатів навчання у кількості 20 результатів, які представляють собою набір тверджень про те, що студент повинен знати, розуміти та бути здатним продемонструвати після набуття усіх компетентностей. З урахуванням задекларованої автономності ЗВО та можливості вибору між формами атестації стандартом вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня передбачена атестація здобувачів вищої освіти у формі комплексного кваліфікаційного екзамену зі спеціальності або публічного захисту кваліфікаційної роботи. Вимоги до комплексного кваліфікаційного екзамену зі спеціальності та кваліфікаційної роботи є логічними та вичерпними.

Перелік компетентностей випускника у проекті стандарту для другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 182 – Технології легкої промисловості корелюється з описом кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій і також включає інтегральну, загальні та спеціальні компетентності відповідно у кількості 7 та 10. Запропонований перелік охоплює усі можливі аспекти знань і вмінь випускника для освітньо-професійної та освітньо-наукової програми підготовки магістра та узгоджується з переліком проекту TUNING [3]. У термінах результатів навчання сформульовано нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти у кількості 10 результатів. Результати навчання представляють собою набір тверджень про те, що студент повинен знати, розуміти та бути здатним продемонструвати після набуття усіх компетентностей. У переліку компетентностей випускника та переліку результатів навчання розробленого проекту стандартувідображено відмінність навчальних цілей освітньо-професійної та освітньо-наукової програм підготовки, а саме: додатково наведено перелік загальних компетентностей та результатів навчання для кожної з програм. У проекті стандарту передбачена атестація здобувачів вищої освіти у формі публічного захисту (демонстрації) кваліфікаційної роботи.

У пояснювальних записках до затвердженого стандарту для першого (бакалаврського) та проекту стандарту для другого (магістерського) рівнів вищої освіти наведено матриці відповідності визначених Стандартом компетентностей, які демонструють їх відповідність дескрипторам Національної рамки кваліфікацій (НРК) [4].

Проект стандарту вищої освіти спеціальності 182 Технології легкої промисловості для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти розроблений у відповідності до Національної рамки кваліфікацій та використовуватиметься для визначення і оцінювання якості змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів, які здійснюють підготовку докторів філософії за спеціальністю.

Література

1. Заблоцька О. С. Компетентність, кваліфікація, компетенція як ключові категорії компетентнісної парадигми вищої освіти / О. С. Заблоцька // Вісник Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка. – 2008. – Вип. 39. – С. 52–56.[Електронний ресурс].– Режим доступу: http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/5639/4/Visnik_ZNU_2008_39_52-56.pdf

2. Офіційний сайт МОН України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita

3. TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів. [Електронний ресурс].– Режим доступу: http://www.unideusto.org/tuningeu/.

4. Національна рамка кваліфікацій. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF.